

Woorden ter overweging - Janskerk 2 december 2018 door Harry Pals
n.a.v. psalm 25

Lieve mensen, hier samen als gemeenschap rond de Janskerk,

Heel de bijbel is ten diepste, uiteindelijk *liturgie*, vieren van het leven 'voor het aangezicht van de Eeuwige' - en dus steeds gericht op participatie. In een psalm, een lied, is dat nog wel het meest duidelijk. Zo'n psalm wil ons tot *meezingen* bewegen.

Wat gebeurt er met ons, als *wij* nu de hoorders worden van deze psalm, als wij vanuit onszelf, op onze eigen wijze, willen meezingen?

We voegen ons in in de dialoog die de psalmdichter op gang brengt, met vragen aan de Eeuwige en openleggen van eigen onzekerheid en nood. Op zoek naar bevestiging, in vertrouwen.

En kijk, zo gaat het in de psalm ook. Er *lijkt* geen opbouw te zijn, de samenhang lijkt bepaald door de kunstvorm: elk vers begint met een andere letter van het Hebreeuwse alfabet - een beetje geforceerd misschien?, zou je kunnen denken en denken sommigen ook.

Maar toch is er een beweging te ontdekken en we zongen die ook al: 'Mijn ogen zijn gevestigd / op God of Hij mij redt' werd 'Mijn ogen zijn gevestigd / op U, tot Gij mij redt.' Zo, van God naar Gij, wisselt het inderdaad in de psalm, meerdere keren.

Het begint haastig [1-7], er klinken in grote vaart directe uitroepen, kreten naar God om gehoord te worden, om uitredding uit de nood: Jij, hoor mij!, denk aan mij! Vrijmoedig, openhartig, onbezonnen; het zijn echt 'schietsgebeden'...

Dan, in het middenstuk [8-15] gaat het anders, er wordt a.h.w. gas teruggenomen, er lijkt wel iets als bezinning door te breken: kan dat eigenlijk wel, zomaar bidden en God aanspreken? *Is* er wel een God die zich zo laat toespreken, en die hoort? De taal wordt bezinnend, het gaat *over* God, in de derde persoon (daarom ook bij het lezen de wisseling van voorlezer). Dat is het moment dat de traditie de dichter te hulp komt; wat hij gehoord heeft, wat hem is overgeleverd, haalt hij als nieuw op: ja, de Eeuwige *is* goed en rechtuit, er is een verbond tussen de Eeuwige en het volk, en zo is er een weg om te gaan ontstaan voor wie meewillen in dat verbond. En ja, dat is ook een weg die voorbijgaat aan menselijke misstappen, met een God die daaraan voorbij wil zien, in vergeving.

Deze bezinning wordt al een keer onderbroken door een felle uitroep naar de hemel. En in het laatste deel keert het aanspreken van God breder terug [16-22], in grote vertrouwelijkheid wordt het de Eeuwige vanuit het diepste innerlijk toevertrouwd: wees mij genadig, bevrijd mij, vergeef mij..!

Het laatste vers ('Bevrijd Israel!') zet heel de psalm, al het persoonlijke bidden, in het kader van de vierende gemeenschap, die al aanwezig was in het woord verbond [10, 14]. Het zoekende individu weet zich opgenomen in het volk.

Zo worden in deze beweging van de psalm de benauwdheid en de vertrouwdheid verwoord, ongeremde angst en hoop op bevrijding - en alles daar tussenin. Zo vindt

de psalmdichter een weg door de tijd, door de wereld die hij als vijandig beleeft - een weg waarop hij leert van de traditie die de Eeuwige dichtbij brengt, een weg waarop hij zijn zonden, zijn misgrepen onder ogen kan zien en achter zich kan laten, een weg van herademing, van opademen.

Zo is bidden je invoegen in een geschiedenis van omgang van God en mensen, van vertrouwdheid en vertrouwen.

Dat zich toevertrouwen aan God die hoort, die bevrijdt - is dat nu zeker weten of hoop, vroegen we ons af tijdens de voorbereiding. De woorden lijken soms wel bezweringen, zeiden we: geloofsuitroepen waarmee je geloof a.h.w. denkt, beproeft, uitprobeert, naar je toe haalt, waardoor je binnen jezelf vertrouwen oproept. Zoals verlangen *uitspreken* je kan brengen bij het geloof in het *waar* kunnen worden van dat verlangen, je kan helpen erop te gaan vertrouwen.

Zo probeer ik ook het verlangen te horen in de woeste kreten van mensen in gele hesjes, en zelfs van mensen met racistisch geschreeuw, hoe *vreselijk* het ook is wat ze zeggen. Ik hoor erin verlangen naar erkenning en waardering, naar overzicht, naar bestaanszekerheid. Wat zou een *dialogo* op het niveau van verlangen dan een geweldig Sinterklaascadeau zijn... - een mooie herleving van een traditie...

Misschien begint de vruchtbaarheid van verlangen wel bij het je bewust worden van wat er aan goeds is in je leven, in de wereld. Dat ervaren als genade, als godsgeschenk, als Gods geschenk aan ons. Dan is bidden danken dat zich verlent naar de toekomst, in vertrouwen.

‘Naar U gaat mijn verlangen’, bidden we vandaag samen op deze eerste zondag van Advent, de zondag waarop de weg weer begint uit het donker van regen en mistroostigheid naar het licht en de warmte en de geborgenheid van Kerst. Het is verlangen dat ingevuld wordt door wat wij gehoord hebben, wat tot ons komt in de gemeenschap waarin wij meededen en -doen: “dat Gij en niemand anders god zijt voor deze wereld” [HuubOosterhuis]. En in die gemeenschap leerden we en leren we steeds weer en meer om dat verlangen te verdiepen naar verwachten.

Verlangen vraagt om de ruimte van het vertrouwen om te kunnen verwachten. Verlangen vraagt om de ruimte van het vertrouwen om te kunnen verwachten. En dat verwachten vult zich met het kind dat komt. Zo moge het zijn.